

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.9.2011
COM(2011) 556 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**referitor la aplicarea Recomandării Consiliului din 24 septembrie 1998 privind protecția
minorilor și demnitatea umană și a Recomandării Parlamentului European și a
Consiliului din 20 decembrie 2006 privind protecția minorilor și a demnității umane,
precum și dreptul la replică în legătură cu competitivitatea industriei europene de
servicii audiovizuale și de informare on-line
- PROTECȚIA COPIILOR ÎN LUMEA DIGITALĂ -**

{SEC(2011) 1043 final}

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**referitor la aplicarea Recomandării Consiliului din 24 septembrie 1998 privind protecția
minorilor și demnitatea umană și a Recomandării Parlamentului European și a
Consiliului din 20 decembrie 2006 privind protecția minorilor și a demnității umane,
precum și dreptul la replică în legătură cu competitivitatea industriei europene de
servicii audiovizuale și de informare on-line
- PROTECȚIA COPILOR ÎN LUMEA DIGITALĂ -**

1. INTRODUCERE

Obiectivul recomandărilor din 1998 și 2006 privind protecția minorilor¹ a fost de a spori gradul de sensibilizare a statelor membre și a industriei de profil cu privire la noile provocări în ceea ce privește protecția minorilor în mediul electronic, în special cele legate de dezvoltarea și importanța tot mai mare a serviciilor on-line. Având în vedere faptul că legislația nu poate ține întotdeauna pasul cu aceste progrese, statelor membre și sectorului industrial li s-a solicitat să promoveze și să elaboreze condiții-cadru adecvate, prin mijloace altele decât cele pur juridice, de exemplu prin cooperarea părților implicate și prin coreglementare sau autoreglementare².

În acest timp, schimbările de comportament ale consumatorilor și în special ale minorilor cu privire la mass-media au fost semnificative și în continuă creștere. Mass-media este din ce în ce mai des folosită de către minori prin intermediul dispozitivelor mobile, inclusiv jocuri video (on-line), și există tot mai multe servicii media la cerere pe internet. Ca fenomen nou de la ultima recomandare, rețelele de socializare on-line au devenit extrem de importante, atât pentru utilizatorii individuali, cât și din punct de vedere societal. De asemenea, pot apărea și alte schimbări la care nici nu ne gândim încă.

Aceste noi progrese oferă numeroase oportunități minorilor, dând naștere în același timp la provocări în ceea ce privește protecția lor, având în vedere că părinții întâmpină deseori dificultăți în îndeplinirea responsabilităților lor cu privire la noile produse și servicii tehnologice, care le sunt de obicei mai puțin cunoscute decât copiilor. Trebuie așadar să ne întrebăm dacă politicile actuale mai sunt potrivite și adecvate pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a minorilor în întreaga Europă.

¹ 1998: Recomandarea Consiliului din 24 septembrie 1998 privind dezvoltarea competitivității industriei europene de servicii audiovizuale și de informare prin promovarea unor cadre naționale menite să asigure un nivel comparabil și eficace de protecție a minorilor și a demnității umane [98/560/CE, JO L 270, 7.10.1998, p. 48–55 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998H0560:EN:NOT>)]
2006: Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 2006 privind protecția minorilor și a demnității umane, precum și dreptul la replică în legătură cu competitivitatea industriei europene de servicii audiovizuale și de informare on-line (2006/952/CE, JO L 378, 27.12.2006, p. 72–77 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006H0952:EN:NOT>)).

² În același timp, măsurile de coreglementare și de autoreglementare trebuie să fie conforme cu legislația privind concurența.

Pentru a analiza mai bine ceea ce s-a realizat până acum și pașii care ar putea fi necesari în continuare, prezentul raport – ca răspuns la solicitarea de la punctul 6 din recomandarea din 2006 – analizează punerea în aplicare și eficacitatea în statele membre a măsurilor prevăzute în recomandările din 1998 și 2006.

Raportul a fost întocmit pe baza informațiilor furnizate de către statele membre prin răspunsurile la un chestionar. Acesta este complementar mai multor acțiuni prevăzute în Agenda digitală pentru Europa³.

Pentru mai multe detalii cu privire la răspunsurile și exemplele specifice de măsuri luate, a se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta recomandare.

2. CONSTATĂRI

2.1. Abordarea conținutului ilegal sau dăunător

Furnizorii de conținut și de servicii fac din ce în ce mai multe eforturi pentru a soluționa problema conținutului discriminatoriu, ilegal sau dăunător, în special prin **autoangajamentele/codurile de conduită** existente în 24 state membre⁴. În ceea ce privește conținutul on-line, conform unora dintre aceste inițiative, site-urile web pot semnala respectarea unui cod de conduită prin afișarea unei etichete adecvate.

În plus, se fac eforturi în statele membre în vederea dezvoltării și facilitării **accesului minorilor la conținuturi adecvate și de calitate**, de exemplu prin intermediul site-urilor specifice pentru copii și al motoarelor de căutare specifice⁵.

Deși există convergență la nivelul statelor membre privind faptul că promovarea măsurilor de autoreglementare (codurile de conduită) este utilă, persistă preocupări constante privind faptul că nivelurile de protecție obținute în domeniu diferă în continuare semnificativ.

Mai mult, măsurile existente împotriva conținuturilor ilegale sau dăunătoare trebuie monitorizate constant pentru a le asigura eficacitatea. De exemplu, punctele de raportare pentru acest tip de conținut, prevăzute de către furnizorii de conținut și destinate folosirii de către copii și părinți, sunt dezvoltate și susținute de infrastructuri interne funcționale, însă acestor inițiative le lipsesc trăsăturile comune și economiile de scară care ar putea să le sporească eficiența.

³ COM(2010) 245 final/2: Comunicare din partea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O Agendă digitală pentru Europa (26 august 2010 – versiune corectată) (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm).

⁴ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 7 și nota de subsol 27.

⁵ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, paginile 7, 8 și notele de subsol 31, 32.

2.2. Liniile de asistență telefonică (*Hotlines*)

Agenda digitală pentru Europa solicită statelor membre să implementeze în totalitate până în 2013 **liniile de asistență telefonică** pentru raportarea conținutului on-line jignitor sau dăunător.

Între timp, liniile de asistență telefonică au fost instituite și sunt utilizate pe scară largă în statele membre și în Norvegia. **Cofinanțarea** liniilor de asistență telefonică prin programul „Internet mai sigur” al Comisiei Europene rămâne un mecanism de sprijin esențial.

Unele state membre au făcut trimitere de asemenea la rețeaua de linii de asistență telefonică **INHOPE**⁶, înființată în 1999 în temeiul planului de acțiune CE privind promovarea utilizării în condiții de mai mare siguranță a Internetului și care este momentan finanțată prin programul „Internet mai sigur”. Rețeaua include de asemenea țări din afara Europei⁷ și are ca obiectiv sporirea cooperării în domeniu. Liniile de asistență telefonică membre INHOPE trebuie să respecte Codul de practici INHOPE. Liniile de asistență telefonică din 24 de state membre sunt membre INHOPE⁸.

O serie de linii de asistență telefonică fac parte din așa-numitele „**proceduri de notificare și retragere**”⁹, în temeiul cărora furnizorii de servicii on-line se angajează să elimine imediat conținutul ilegal raportat de către membrii publicului prin intermediul liniilor de asistență. 19 state membre¹⁰ au raportat că procedurile de notificare și retragere au fost elaborate și sunt puse în aplicare.

Cu toate acestea, există **diferențe** considerabile în ceea ce privește funcționarea liniilor de asistență telefonică și în special a procedurilor de notificare și retragere. Diferențele privesc deciziile privind clasificarea anumitor conținuturi ca fiind ilegale, revizuirea acestor decizii, identificarea sursei și a furnizorilor de servicii de găzduire de pagini web și în special înștiințarea autorităților competente¹¹. Deși acest subiect nu făcea parte din chestionar, Bulgaria și Slovenia au făcut referire la **monitorizarea** liniilor de asistență telefonică¹².

Instituirea de linii și rețele de asistență telefonică la scară extinsă este încurajatoare, însă insuficientă.

Atât pentru a le spori eficiența, cât și pentru a realiza o mai mare coerență în rândul statelor membre (de exemplu, cele mai bune practici privind interacțiunile cu autoritățile de aplicare a legii), ar trebui avute în vedere metode de promovare a acestor servicii și de facilitare a accesului în rândul utilizatorilor on-line (inclusiv copii), precum și de a le îmbunătăți funcționarea și a dezvolta sinergii cu alte servicii conexe (de exemplu, linii de asistență telefonică și centre de sensibilizare, numerele 116 000/116 111).

⁶ <http://www.inhope.org/gns/home.aspx>

⁷ Liniile de asistență telefonică din 35 de țări din întreaga lume sunt membre ale INHOPE.

⁸ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 35.

⁹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, paginile 8, 9. Pentru răspunderea și responsabilitatea limitată a ISP-urilor în temeiul Directivei privind comerțul electronic, a se vedea nota de subsol 13 din prezentul raport.

¹⁰ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 39.

¹¹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 9.

¹² A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 9.

De asemenea, liniile de asistență telefonică ar trebui să fie monitorizate mai îndeaproape.

2.3. Furnizori de servicii internet (ISP)

În termeni generali, furnizorii de servicii internet (ISP) sunt din ce în ce mai implicați în protecția minorilor, în ciuda **răspunderii și responsabilității lor limitate** în temeiul Directivei privind comerțul electronic¹³. Directiva se aplică obligațiilor lor juridice privind conținutul ilegal, în special **angajamentelor comune voluntare** și adeziunii la **codurile de conduită**.

Cu toate acestea, **asociațiile ISP** nu au în general un mandat specific privind protecția minorilor. Prin urmare, semnarea și respectarea codurilor de conduită pentru protecția minorilor este de obicei doar opțională pentru membrii unor astfel de asociații¹⁴.

Mai mult, doar opt state membre¹⁵ și Norvegia au raportat participarea **consumatorilor sau a autorităților publice** la elaborarea de coduri de conduită în perioada analizată; în plus, doar șase state membre¹⁶ au raportat că dispun de **sisteme de evaluare** pentru evaluarea eficienței codurilor.

În total, doar 11 state membre¹⁷ și Norvegia estimează că sistemul de autoreglementare și codurile de conduită ale ISP-urilor sunt bine adaptate noului mediu digital.

ISP-urile sunt încurajate să se implice și mai activ în protecția minorilor. Aplicarea codurilor de conduită ar trebui să fie mult mai răspândită și monitorizată îndeaproape.

Asociațiile ISP-urilor sunt încurajate să includă protecția minorilor în mandatele lor, iar membrii acestora să se angajeze în consecință în acest sens.

De asemenea, o implicare mai activă a consumatorilor și a autorităților în elaborarea codurilor de conduită ar garanta că autoreglementarea răspunde într-adevăr cerințelor unei lumi digitale aflate într-o rapidă evoluție.

¹³ În conformitate cu Directiva privind comerțul electronic [Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (Directiva privind comerțul electronic)] (JO L 178, 17.7.2000, p. 1–16) (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0031:en:NOT>), ISP-urile nu au nicio obligație generală de a monitoriza informațiile transmise sau stocate și nicio obligație generală de a căuta în mod activ faptele sau circumstanțele care indică activități ilegale [articolul 15 alineatul (1)]. ISP-urile beneficiază de răspundere limitată pentru informațiile transmise [articolul 12 alineatul (1)], pentru stocarea automată, intermediară și temporară a informațiilor [articolul 13 alineatul (1)] și pentru informațiile stocate la cererea unui destinatar al serviciului [articolul 14 alineatul (1)].

¹⁴ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 46.

¹⁵ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 48.

¹⁶ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 49.

¹⁷ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 50.

2.4. Rețele de socializare on-line

Rețelele de socializare on-line oferă oportunități uriașe pentru minori. Deși au câștigat în importanță doar relativ recent, aceste rețele au transformat deja modul în care minorii interacționează și comunică între ei.

Cu toate acestea, rețelele de socializare on-line comportă de asemenea un potențial de risc considerabil, care poate fi rezumat în categoriile „conținut ilegal”, „conținut inadecvat vârstei”, „contact inadecvat” și „comportament inadecvat”¹⁸. O modalitate promițătoare de a contracara aceste riscuri sunt orientările adresate furnizorilor de rețele de socializare on-line și/sau utilizatorilor acestora.

Doar 10 state membre¹⁹ au făcut referire la astfel de orientări și încă și mai puține au raportat că dispun de **sisteme de evaluare** pentru a evalua eficiența acestora²⁰; prin urmare, normele juridice neobligatorii suferă în prezent de o punere în aplicare mai curând fragmentară. Acest decalaj ar putea fi parțial soluționat de **Principiile UE pentru rețele de socializare mai sigure**²¹, la care au subscris 21 de rețele sociale.

Având în vedere expansiunea masivă a rețelelor de socializare on-line, sistemele de control ale operatorilor nu reușesc să acopere toate riscurile potențiale într-o manieră eficientă și consecventă.

Implicarea activă a părților interesate este încurajată, în special prin continuarea sensibilizării cu privire la riscuri și modalități de atenuare a acestora, printr-o mai amplă utilizare a orientărilor, cu monitorizarea punerii în aplicare.

De asemenea, punctele de raportare cu o infrastructură internă care funcționează eficient sunt tot mai mult utilizate pentru rețelele sociale, cu scopul de a ajuta copiii în situațiile de ademenire (*grooming*), de hărțuire prin internet (*cyber-bullying*) și alte probleme similare, însă soluțiile sunt elaborate de la caz la caz.

În plus, utilizarea setărilor de confidențialitate implicită (*privacy by default*) pentru copiii care se înscriu în rețelele de socializare on-line nu este larg răspândită.

2.5. Conținut problematic postat pe Internet în alte state membre/în afara Uniunii Europene

Majoritatea statelor membre consideră cota de conținut dăunător care provine **de pe teritoriul lor** ca fiind foarte scăzută, ponderea conținutului dăunător **din alte state membre UE** semnificativ mai mare, iar cota conținutului dăunător **din afara Uniunii** drept cea mai mare²². În ceea ce privește posibilele ameliorări, unele state membre consideră că ar fi mai ușor să se realizeze o **protecție armonizată** la nivel european, pe care ar primi-o favorabil, mai curând decât la nivel internațional²³. În ciuda acestui fapt, se consideră în general utilă încurajarea

¹⁸ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 52.

¹⁹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 58.

²⁰ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 12.

²¹ http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/sn_principles.pdf.

²² A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 60.

²³ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 13.

țărilor terțe să ia măsuri pe plan intern, iar o mare majoritate a statelor membre și Norvegia favorizează încheierea altor **acorduri cu țările terțe**²⁴.

Cooperarea consolidată și protecția armonizată în ceea ce privește conținutul problematic de pe Internet par a fi dezirabile. Deși acest conținut provine în mare parte din afara Uniunii, unele state membre consideră că o astfel de abordare este mai realistă la nivel european decât prin implicarea țărilor terțe.

2.6. Competență mediatică și sensibilizare

Toate statele membre se angajează să promoveze competența mediatică și să sporească sensibilizare cu privire la riscurile mass-mediei on-line și la instrumentele de protecție existente ca mijloace eficiente de prevenție.

În special, există un număr tot mai mare de inițiative relevante în statele membre, care iau forma unor **parteneriate public-private**. Potrivit răspunsurilor din partea statelor membre, programul Comisiei Europene „**Internet mai sigur**” și proiectul european „**Copiii on-line**” s-au dovedit a forma un valoros cadru de acțiune în domeniu²⁵.

Competența mediatică și inițiativele de sensibilizare sunt parțial integrate în educația formală și se fac eforturi pentru a sensibiliza de asemenea părinții și profesorii. Cu toate acestea, o evaluare efectuată de către Comisie în 2009 a arătat că, deși subiectul este inclus în programele de învățământ naționale în 23 de țări europene, furnizarea unei astfel de educații este fragmentată și inconsecventă²⁶.

Deși integrarea tot mai mare în educația școlară a competenței mediatică și a sensibilizării este un lucru pozitiv, includerea tuturor copiilor și părinților și coerența între școli și statele membre rămân provocări semnificative.

2.7. Restricționarea accesului la conținut

Limitarea accesului minorilor la conținutul adecvat pentru vârsta lor presupune două aspecte: pe de o parte, rating-ul în funcție de vârstă și clasificarea conținutului și, pe de altă parte, respectarea acestor rating-uri și clasificări. Cea de a doua sarcină revine în primul rând părinților, însă sistemele tehnice – sisteme de filtrare, sisteme de verificare a vârstei, sisteme de control parental etc. – oferă un sprijin important.

2.7.1. Rating-ul în funcție de vârstă și clasificarea conținutului

Sistemele existente de rating pe categorii de vârstă și de clasificare a conținutului audiovizual sunt considerate în principiu ca fiind **suficiente și eficiente** de către 12 state membre²⁷, în timp ce 13 state membre²⁸ și Norvegia consideră că acestea **ar trebui îmbunătățite**.

²⁴ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 13 și nota de subsol 63. În ceea ce privește lupta împotriva distribuției on-line de materiale pornografice cu minori, programul „Internet mai sigur” se concentrează asupra cooperării internaționale și europene, în special prin susținerea rețelei de linii de asistență telefonică INHOPE.

²⁵ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 14.

²⁶ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 65.

²⁷ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 81.

²⁸ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 82.

16 state membre²⁹ și Norvegia au răspuns că au **diferite sisteme de rating și clasificări pe categorii de vârstă** pentru diverse tipuri de media. Zece state membre³⁰ și Norvegia consideră că această situație reprezintă o problemă. Opt state membre³¹ și Norvegia subliniază că se au în vedere măsuri și inițiative în vederea **asigurării unei mai mari coerențe** în acest domeniu.

În total, 15 state membre³² și Norvegia consideră că **sistemele paneuropene de clasificare a conținutului media adresate tuturor tipurilor de media sunt utile și fezabile**. Acest punct de vedere este contrazis de nouă state membre³³, care invocă diferențele culturale.

Acesta este un domeniu extrem de fragmentat – concepțiile cu privire la ceea ce este necesar și util diferă semnificativ în cadrul și în rândul statelor membre.

2.7.2. *Sisteme tehnice (sisteme de filtrare, sisteme de verificare a vârstei, sisteme de control parental etc.)*

În general, se pare că există un consens asupra faptului că doar măsurile tehnice nu pot proteja minorii de conținutul dăunător și că acestea nu pot reprezenta decât un element dintr-un complex de măsuri.

În ceea ce privește măsurile tehnice care vizează evitarea conținutului potențial dăunător prin asigurarea respectării rating-urilor și clasificărilor relevante, statele membre sunt divizate în ceea ce privește **utilitatea, adecvarea** lor (cu privire la dreptul la informare și posibilul abuz de cenzură), **fezabilitatea tehnică și fiabilitatea**³⁴. De asemenea, a existat un consens cu privire la sublinierea nevoii de transparență în includerea unui anumit conținut pe o listă neagră și posibilitatea eliminării acestuia.

20 de state membre³⁵ raportează că autoritățile publice sau industria de profil au făcut **eforturi** în vederea dezvoltării unui **sistem de filtrare și rating on-line**. 24 de state membre³⁶ și Norvegia raportează că **sunt folosite instrumente de control parental**. Acestea sunt disponibile gratuit în 15 state membre și contra cost în patru state membre³⁷.

De asemenea, se fac eforturi tot mai mari pentru a informa abonații cu privire la **sistemele de filtrare și rating** disponibile și la **soft-urile de verificare a vârstei**, care sunt obligatorii – conform legii sau codurilor de conduită relevante pentru ISP-uri sau operatorii de telefonie mobilă – în 16 state membre³⁸.

Deși majoritatea statelor membre consideră că este necesară în continuare ameliorarea sistemelor de rating în funcție de vârstă și de clasificare, în mod clar nu există un

²⁹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 83.

³⁰ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 85.

³¹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 86.

³² A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 87.

³³ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 88.

³⁴ În cadrul programului „Internet mai sigur” s-a comandat un studiu de evaluare comparativă a eficacității soluțiilor de filtrare disponibile în Europa. Primele rezultate au fost publicate în ianuarie 2011. http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/projects/filter_label/sip_bench2/index_en.htm

³⁵ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 16.

³⁶ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 77.

³⁷ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, pagina 16 și nota de subsol 78.

³⁸ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 76.

consens cu privire la utilitatea și fezabilitatea pentru conținutul media a sistemelor pan-europene de clasificare adresate tuturor tipurilor de media. Totuși, având în vedere natura conținutului on-line, care tinde tot mai mult să depășească granițele, ar trebui explorate în continuare modalități de a alinia mai bine astfel de sisteme.

Dispozitivele pe bază de internet dotate cu instrumente de control parental sunt din ce în ce mai disponibile, însă corelarea acestora cu utilizarea de conținut adecvat se bazează pe soluții de la caz la caz, care variază foarte mult în cadrul și în rândul statelor membre.

În acest context, se pare că merită avute în vedere sisteme inovatoare de rating și de clasificare a conținutului, care ar putea fi folosite la scară mai largă în cadrul sectorului TIC (producători, furnizori de servicii de găzduire de pagini web și de conținut etc.), oferind în același timp flexibilitatea necesară pentru interpretări locale privind „adecvarea” și reflectând abordările stabilite privind răspunderea diferitelor părți implicate din domeniul on-line.

2.8. Servicii media audiovizuale

În ceea ce privește **sistemele de coreglementare/autoreglementare** pentru protecția minorilor față de conținutul dăunător, **serviciile media audiovizuale la cerere** (pentru care astfel de sisteme sunt puse în aplicare în opt state membre, șapte dintre acestea având un cod de conduită) rămân în urma **programelor de televiziune**, în cazul cărora sistemele sunt în vigoare în 14 state membre, 11 dintre acestea având implementat un cod de conduită³⁹.

Cele mai des întâlnite tehnici pentru a semnaliza părinților prezența conținutului dăunător și necesitatea ca aceștia să restricționeze accesul sunt **pictogramele pe ecran și/sau avertizările sonore** care apar imediat înainte de difuzarea conținutului potențial dăunător. Acestea sunt valabile atât pentru emisiunile de televiziune, cât și pentru serviciile media audiovizuale la cerere.

Majoritatea statelor membre consideră că astfel de semnale sunt utile, iar unele state solicită astfel de semnale prin lege sau utilizarea lor este prevăzută de codurile de conduită. Mai puțin utilizate sunt **dispozitivele de filtrare tehnice sau software**, inclusiv **sistemele de pre-blocare (pre-locking systems)** și **codurile PIN**. **Rating-urile în funcție de vârstă și restricțiile privind orele de difuzare pentru serviciile media audiovizuale la cerere** sunt aplicate numai într-un număr redus de state membre⁴⁰.

În ceea ce privește fiabilitatea sistemelor de etichetare și de avertizare, unele state membre au subliniat importanța **răspunderii părintești**, precum și faptul că aceste sisteme pot funcționa numai dacă părinții se asigură de eficacitatea acestora controlând programele vizionate de copiii lor.

Variatatea acțiunilor desfășurate în domeniu reflectă distincțiile făcute în Directiva privind serviciile media audiovizuale, dar și dificultatea de a ajunge la răspunsuri comune de politică pentru această provocare.

³⁹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, paginile 20-22 și notele de subsol 93, 94, 99, 100.

⁴⁰ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, paginile 20-22.

Mijloacele tehnice universal disponibile pentru a oferi copiilor un acces selectiv la conținutul on-line, precum instrumentele de control parental privind conținutul clasificat și etichetat în funcție de vârstă, sunt foarte diverse; soluțiile elaborate pentru emisia liniară/TV (de exemplu, orele de difuzare) par deseori inadecvate pentru internet și alte servicii media audiovizuale la cerere.

2.9. Jocuri video

17 state membre și Norvegia consideră funcționarea sistemelor lor de rating pe categorii de vârstă ca fiind **satisfăcătoare**⁴¹. Cu excepția Germaniei, statele membre utilizează sistemul **PEGI** (Informații despre jocuri la nivel pan-european)⁴² și **PEGI On-line**⁴³.

În ceea ce privește jocurile on-line, PEGI On-line este considerat în principiu o soluție bună, însă o serie de state membre sunt preocupate de **participarea încă limitată a industriei de profil** la acest sistem.

Sistemele de evaluare pentru estimarea posibilelor efecte pozitive sau negative ale jocurilor video asupra dezvoltării sau sănătății minorilor sunt în vigoare în doar cinci state membre⁴⁴ și în Norvegia.

În ceea ce privește posibilele măsuri suplimentare pentru protejarea minorilor împotriva jocurilor video dăunătoare, cel mai frecvent menționate au fost **competența mediatică și sensibilizarea**, în special pentru a atrage mai bine atenția asupra riscurilor prezentate de jocurile video și pentru a promova instrumentele de protecție existente. Cu toate acestea, doar în opt state membre și în Norvegia astfel de măsuri sunt integrate în **educația școlară**.

În plus, răspunsurile statelor membre confirmă necesitatea de a lua mai multe măsuri cu privire la **vânzarea cu amănuntul a jocurilor video în magazine** pentru a soluționa problema vânzării de jocuri video către minori. Doar în șase state membre și în Norvegia⁴⁵ s-au luat măsuri relevante de sensibilizare și numai în patru state membre⁴⁶ vânzătorii cu amănuntul au implementat coduri de conduită relevante.

Deși sistemele de rating în funcție de vârstă (în special PEGI) funcționează bine în majoritatea statelor membre, provocările raportate includ aplicarea lor limitată la jocurile on-line și comercializarea de jocuri către minori pe piața de vânzări cu amănuntul. De asemenea, măsurile suplimentare de sensibilizare (de exemplu, competența mediatică în școli) ar putea avea efecte preventive utile.

2.10. Dreptul la replică în media on-line

16 state membre⁴⁷ prevăd un drept de replică pentru ziarele/periodicele on-line; în 13 state membre⁴⁸, acest drept se aplică serviciilor de informare pe internet; în 17 state membre⁴⁹,

⁴¹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 107.

⁴² <http://www.peginfo.eu/en/>

⁴³ <http://www.pegionline.eu/en/>

⁴⁴ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 118.

⁴⁵ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, paginile 24, 25 și nota de subsol 119.

⁴⁶ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 120.

⁴⁷ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 128.

dreptul la replică se aplică serviciilor de televiziune on-line; în 15 state membre⁵⁰, acesta se aplică serviciilor radio on-line, iar în nouă state membre⁵¹, altor servicii media on-line.

În timp ce aproximativ jumătate dintre statele membre evaluează **nivelul de protecție** pentru o expunere de fapte⁵² din media on-line și eficiența sistemului/sistemelor respectiv(e) ca fiind suficiente și eficiente, cealaltă jumătate le consideră nesatisfăcătoare.

Introducerea dreptului la replică aplicabil mass-mediei on-line în statele membre nu este coerentă de la un stat la altul și diferă pentru fiecare tip de media on-line.

De asemenea, se poate îmbunătăți eficiența sistemelor în vigoare.

3. CONCLUZII

Ca rezultat pozitiv general, studiul efectuat asupra statelor membre cu privire la diferitele dimensiuni ale recomandărilor din 1998 și 2006 arată că toate statele membre sunt conștiente de provocările pentru protecția minorilor în mediul on-line și fac din ce în ce mai multe eforturi pentru a răspunde acestor provocări. Un mix de politici, cuprinzând o serie semnificativă de măsuri de autoreglementare, pare a fi cel mai adecvat pentru a aborda, în cel mai flexibil și mai activ mod posibil, convergența dintre platforme (TV, PC-uri, smartphone-uri, console etc.), precum și conținutul audiovizual.

Cu toate acestea, evaluarea detaliată a măsurilor de politică elaborate de către statele membre oferă o imagine de ansamblu alcătuită din acțiuni diverse – și în unele cazuri, chiar divergente – în Europa. Acest lucru este valabil în special pentru abordarea conținutului ilegal și dăunător, sporirea siguranței rețelelor de socializare și optimizarea programelor de clasificare a conținutului.

Destul de frecvent, măsurilor de reglementare sau de autoreglementare le lipsește de asemenea ambiția și coerența cu măsuri similare aplicate în alte state membre sau, pur și simplu, acestea nu sunt puse eficient în aplicare în practică. Un mozaic de măsuri în întreaga Europă nu poate conduce decât la fragmentarea pieței și la crearea de confuzie pentru părinții și profesorii care încearcă să identifice ce trebuie și ce nu trebuie făcut pentru a-și proteja copiii și a le oferi acestora competențele necesare în mediul on-line.

Prezentul raport, precum și răspunsurile detaliate ale statelor membre⁵³ sintetizate în cadrul acestui studiu demonstrează că măsurile suplimentare la nivel european se pot baza pe cele mai bune practici din statele membre și pot ajunge la economii de scară pentru sectorul TIC, ajutând copiii să folosească în condiții de siguranță beneficiile lumii digitale în continuă evoluție.

⁴⁸ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 129.

⁴⁹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 130.

⁵⁰ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 131.

⁵¹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei, nota de subsol 132.

⁵² În sensul recomandării din 2006, anexa 1 – Orientări indicative pentru punerea în aplicare, la nivel național, de măsuri în legislația internă sau în practică, astfel încât să se asigure dreptul la replică sau la despăgubiri echivalente în ceea ce privește mass-media on-line.

⁵³ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei.